

Αυξάνονται οι φωνές αυτών που κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου περι πιθανής πολεμικής σύγκρουσης.

Εντείνονται οι φόβοι για ανεξέλεγκτη κλιμάκωση και πιθανό εκτροχιασμό ο οποίος θα μπορούσε να οδηγήσει σε πιθανή πολεμική σύρραξη στον Περσικό Κόλπο, μετά τις νέες επιθέσεις εναντίον τάνκερ την εβδομάδα που μας πέρασε και τη ρητορική που τις ακολούθησε- με τις ΗΠΑ να κατηγορούν το Ιράν και να κάνουν λόγο για επιδίωξη «διεθνούς στήριξης/ ομοφωνίας» ως προς την απειλή προς τη ναυτιλία και την Τεχεράνη από πλευράς της να αρνείται κάθε εμπλοκή.

Οι πρόσφατες επιθέσεις αποτελούν σημαντική κλιμάκωση στην περιοχή, από την οποία διέρχεται μεγάλο μέρος των διεθνών φορτίων πετρελαίου, εν μέσω ούτως ή άλλως αυξημένων εντάσεων, στον απόηχο των κυρώσεων από τις ΗΠΑ στο Ιράν σε σχέση με το πυρηνικό του πρόγραμμα και τις κινήσεις στρατιωτικών δυνάμεων αλλά και «υποχειρίων» στην περιοχή της Μέσης Ανατολής. «Το Ιράν το έκανε και το ξέρετε επειδή είδατε το σκάφος» είπε στο Fox News ο Αμερικανός πρόεδρος, Ντόναλντ Τραμπ, αναφερόμενος σε βίντεο που δημοσιεύτηκε την Πέμπτη από τις ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ, που υποστηρίζουν ότι πίσω από τις επιθέσεις στα δεξαμενόπλοια Front Altair και Kokuka Courageous στον Κόλπο του Ομάν- στο στόμιο στο Περσικού Κόλπου- βρίσκονταν οι Φρουροί της Επανάστασης του Ιράν. Το Ιράν υποστήριξε πως το βίντεο δεν αποδεικνύει τίποτα και ότι απλά χρησιμοποιείται ως αποδιοπομπαίος τράγος, με τον Αμπάς Μουσαβί, εκπρόσωπο του υπουργείου Εξωτερικών της χώρας, να χαρακτηρίζει τις κατηγορίες «ανησυχητικές». Η Τεχεράνη κατηγορεί τις ΗΠΑ και τους συμμάχους τους στην περιοχή, όπως τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και η Σαουδική Αραβία, για «πολεμοκαπηλία».

Υπενθυμίζεται πως τον προηγούμενο μήνα οι ΗΠΑ ενέτειναν τις οικονομικές κυρώσεις που πλήττουν την ιρανική οικονομία, με την Τεχεράνη να απειλεί πως θα αυξήσει τις πυρηνικές του δραστηριότητες, μειώνοντας το επίπεδο συμμόρφωσής του στην πυρηνική συμφωνία που είχε επιτευχθεί επί Ομπάμα. Επίσης, Το Ιράν προειδοποιεί πως έχει τη δυνατότητα να κλείσει τα στρατηγικής σημασίας για τη διέλευση φορτίων πετρελαίου Στενά του Ορμούζ, σε περίπτωση που μπλοκαριστούν οι εξαγωγές του δικού του πετρελαίου. Ο Τραμπ, που πέρυσι είχε αποσύρει τις ΗΠΑ από την πυρηνική συμφωνία, στο πλαίσιο της οποίας είχαν επιβληθεί περιορισμοί στο πυρηνικό πρόγραμμα με αντάλλαγμα περιορισμό των κυρώσεων, είπε πως οποιαδήποτε κίνηση αποκλεισμού των Στενών δεν θα κρατούσε για πολύ, ωστόσο πρόσθεσε πως ήταν ανοιχτός σε διαπραγματεύσεις με το Ιράν. Από πλευράς της, η Τεχεράνη έχει αποσαφηνίσει πως δεν θα συμμετέχει ξανά σε συνομιλίες με τις ΗΠΑ εάν δεν αντιστραφεί η απόφαση απόσυρσης από τη συμφωνία του 2015.

Πόσο πιθανός θεωρείται ένας πόλεμος;

Η Τεχεράνη και η Ουάσινγκτον έχουν και οι δύο τονίσει πως δεν θέλουν πόλεμο, ωστόσο αυτό δεν φαίνεται να καθυστεράζει όσους προβληματίζονται πως το Ιράν και οι ΗΠΑ θα μπορούσαν να καταλήξουν σε πολεμική σύγκρουση. Αμερικανός αξιωματούχος δήλωσε στο Reuters την Παρασκευή ότι ένας αντιαεροπορικός πύραυλος εκτοξεύτηκε από την ιρανική επικράτεια την Πέμπτη εναντίον ενός αμερικανικού drone που ήταν κοντά στο Front Altair μετά την επίθεση κατά του τάνκερ- διευκρινίζοντας ωστόσο ότι το αεροσκάφος δεν επλήγη.

Ο υπηρεσιακός υπουργός Άμυνας των ΗΠΑ, Πάτρικ Σάναχαν, δήλωσε πως η κυβέρνηση Τραμπ επιδιώκει να δημιουργήσει «διεθνή ομοφωνία» ως προς τις επιθέσεις, ενώ, ερωτηθείς για το ενδεχόμενο αποστολής επιπλέον στρατιωτικών δυνάμεων στην περιοχή ή γενικότερα αύξησης στρατιωτικών δυνατοτήτων, απάντησε «όπως γνωρίζετε πάντα καταστρώνουμε σχέδια για πολλά ενδεχόμενα». Παρόλα αυτά, τόνισε την ανάγκη για ομοφωνία: «Δείτε την κατάσταση: Ένα νορβηγικό πλοίο, ένα ιαπωνικό πλοίο, το βασιλείο της Σαουδικής Αραβίας, το 15% του πετρελαίου του πλανήτη περνά από τα Στενά του Ορμούζ. Προφανώς πρέπει να καταστρώσουμε σχέδια, εάν η κατάσταση επιδεινωθεί: Πρέπει επίσης να διευρύνουμε τη στήριξή μας για αυτή τη διεθνή κατάσταση» είπε σε δημοσιογράφους.

Οι επιθέσεις έλαβαν χώρα ενώ ο Ιάπωνας πρωθυπουργός, Σινζο Αμπε (η Ιαπωνία ήταν μεγάλος εισαγωγέας ιρανικού πετρελαίου, μέχρι την επιβολή των κυρώσεων από τις ΗΠΑ) επισκεπτόταν την Τεχεράνη, μεταφέροντας μήνυμα από τον Τραμπ. Το Ιράν απέρριψε το μήνυμα, οι λεπτομέρειες του οποίου δεν έγιναν γνωστές. «Δεν θεωρώ τον Τραμπ άξιο για οποιαδήποτε ανταλλαγή μηνυμάτων, και δεν έχω απάντηση για αυτών, τώρα ή στο μέλλον» είπε ο Ανώτατος Ηγέτης του Ιράν, Αλί Χαμενεΐ.

Υπενθυμίζεται ότι η Ουάσινγκτον είχε κατηγορήσει το Ιράν ή τα υποχείριά του και για τις επιθέσεις της 12 Μαΐου εναντίον τεσσάρων τάνκερ στην ίδια περιοχή, υποστηρίζοντας επίσης ότι η Τεχεράνη ήταν πίσω και από επιθέσεις με drones εναντίον σαουδαραβικών εγκαταστάσεων, κατηγορίες τις οποίες το Ιράν απορρίπτει.

Η Κίνα, η ΕΕ και άλλες χώρες έχουν ζητήσει αυτοσυγκράτηση από όλες τις πλευρές, ωστόσο, σε μια αξιοσημείωτη εξέλιξη η οποία υποδεικνύει τους προβληματισμούς μεταξύ των συμμάχων των ΗΠΑ, η Γερμανία ξεκαθάρισε ότι το βίντεο που παρουσίασαν οι ΗΠΑ δεν επαρκεί για να αποδοθεί ευθύνη για την επίθεση. Από πλευράς του, πάντως, ο Βρετανός υπουργός Εξωτερικών, Τζέρεμι Χαντ, είπε πως δεν θα μπορούσε να ευθύνεται άλλη χώρα ή μη κρατικός δρών για τις επιθέσεις.

Σε συνέντευξή του στη Deutsche Welle, ο Γκίντο Στάινμπεργκ, ειδικός σε θέματα Μέσης Ανατολής του Ιδρύματος Επιστήμης και Πολιτικής του Βερολίνου δήλωσε πεπεισμένος ότι πίσω από τις επιθέσεις κρύβεται το Ιράν.

«Όχι διότι αυτό υποστηρίζουν οι ΗΠΑ αλλά γιατί το Ιράν έχει πολλές φορές χρησιμοποιήσει παρόμοιες νάρκες. Εκτός αυτού θέλουν να δείξουν στις ΗΠΑ ότι μπορούν να χτυπήσουν το εμπόριο πετρελαίου στον Περσικό Κόλπο και στα στενά του Ορμούζ. Ωστόσο δεν επιτίθενται άμεσα. Πιστεύω όμως ότι υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι οι Ιρανοί ευθύνονται».

Σύμφωνα με τον Γερμανό αναλυτή ο Τραμπ δεν φαίνεται να θέλει κλιμάκωση, ωστόσο οι Φρουροί της Επανάστασης στο Ιράν είναι αυτοί που οξύνουν την κατάσταση και οι πρόσφατες επιθέσεις είναι πολύ πιο σοβαρές από παρόμοιες πριν από τέσσερις εβδομάδες. Όπως εκτιμά, το Ιράν ενδεχομένως να ενδιαφέρεται για μια τέτοια κλιμάκωση διότι βρίσκεται κάτω από μια διαρκή αμερικανική πίεση. «Σύμφωνα με την κοσμοθεωρία τους και την νοοτροπία τους πρέπει να δείξουν πως δεν υποκύπτουν. Πρόκειται για τα πιο ακραία στοιχεία της στρατιωτικής ελίτ. Αγωνίζονται εδώ και 15 χρόνια εναντίον των Ισραηλινών, των Σαουδαραβών και άλλων δυνάμεων στην περιοχή. Θέλουν απλά να δείξουν ότι είναι παρόντες στην περιοχή και σε περίπτωση που οι ΗΠΑ, η Σαουδική Αραβία ή τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα επιτεθούν, είναι σε θέση να σταματήσουν τη ροή πετρελαίου στα στενά του Ορμούζ».

Ερωτηθείς για το αν αποτελεί υπαρκτό ενδεχόμενο μια στρατιωτική σύγκρουση στην περιοχή μεταξύ Ιράν και ΗΠΑ, απαντά θετικά: «Θα μπορούσε να συμβεί τυχαία διότι παρόμοιες καταστάσεις επαναλαμβάνονται στον Κόλπο του Ομάν στον Περσικό Κόλπο ή στα στενά του Ορμούζ. Υπάρχει όμως ακόμα κάτι. Οι Ιρανοί έχουν θέσει ένα τελεσίγραφο στους Ευρωπαίους. Εάν οι Ευρωπαίοι δεν τους δώσουν καμία δυνατότητα να βελτιώσουν την οικονομική τους κατάσταση, τότε θα συνεχίσουν με τον εμπλουτισμό του ουρανίου μετά τις 7 Ιουλίου και τότε δεν θα σημάνει συναγερμός μόνο για το αμερικανικό ναυτικό αλλά και για την ισραηλινή αεροπορία».

Ο «πόλεμος των τάνκερ»

Στο μεταξύ, οι εξελίξεις έχουν επαναφέρει στο προσκήνιο τον «Πόλεμο των Τάνκερ», μια «ανεπίσημη» σύγκρουση μεταξύ ΗΠΑ και Ιράν 30 χρόνια πριν, στα τέλη της δεκαετίας του 1980, στο ευρύτερο πλαίσιο του πολέμου Ιράν- Ιράκ. Όπως αναφέρεται σε σχετικό δημοσίευμα του Associated Press, στο πλαίσιο του «Πολέμου των Τάνκερ», αμερικανικά πολεμικά συνόδευσαν δεξαμενόπλοια του Κουβέιτ στον Περσικό Κόλπο και στα Στενά, μετά την πρόκληση ζημιών σε σκάφη στην περιοχή από ιρανικές νάρκες. Ο «Πόλεμος των Τάνκερ» κορυφώθηκε με μια ναυτική σύγκρουση μεταξύ αμερικανικών και ιρανικών δυνάμεων, ενώ στο πλαίσιο του ένα αμερικανικό πολεμικό πλοίο, το USS Vincennes, κατέρριψε ένα ιρανικό επιβατηγό αεροσκάφος, με αποτέλεσμα τον θάνατο 290 ανθρώπων. Σύμφωνα με τις ΗΠΑ, το αμερικανικό καταδρομικό θεώρησε εσφαλμένα πως το Airbus A300 ήταν ένα F-14 της ιρανικής πολεμικής αεροπορίας.

Ο «Πόλεμος των Τάνκερ» προέκυψε στο ευρύτερο πλαίσιο του πολέμου Ιράν- Ιράκ. Το Ιράκ στοχοποίησε πρώτο την ιρανική ναυτιλία και το 1984 επιτέθηκε στη νήσο Καργκ, κρίσιμης σημασίας τερματικό φόρτωσης δεξαμενοπλοίων του Ιράν, ενώ αεροσκάφη του έπλητταν πλοία στον Περσικό Κόλπο. Μετά το Καργκ, το Ιράν άρχισε και αυτό μια «εκστρατεία» συντονισμένων ενεργειών με στόχο τη ναυτιλία στην περιοχή. Το Ιράκ εκτιμάται πως επιτέθηκε εναντίον 280 σκαφών, έναντι 168 του Ιράν, σύμφωνα με το US Naval Institute.

Οι επιχειρήσεις ναρκοθέτησης του Ιράν άρχισαν στην ουσία το 1987, και πραγματοποιούνταν συγκαλυμμένα, κυρίως από τους Φρουρούς της Επανάστασης. Με τις επιθέσεις να στοχοποιούν κουβεϊτιανά τάνκερ, οι ΗΠΑ παρενέβησαν- και στο πλαίσιο αυτής της παρέμβασης κατελήφθη το ίδιο έτος από αμερικανικές δυνάμεις το Ajr, ένα ιρανικό πλοίο φορτωμένο με νάρκες. Όταν το USS Samuel B. Roberts χτυπήθηκε από νάρκη και κινδύνεψε να βυθιστεί το επόμενο έτος, το αμερικανικό ναυτικό συνέδεσε τη νάρκη με αυτές που είχαν βρεθεί στο Ajr. Το περιστατικό αυτό προκάλεσε μια σύγκρουση μεταξύ αμερικανικών και ιρανικών δυνάμεων, γνωστή ως Επιχείρηση Praying Mantis. Στο πλαίσιο της αμερικανικές δυνάμεις επιτέθηκαν τον Απρίλιο του 1988 σε δύο ιρανικές πλατφόρμες και βύθισαν ή προκάλεσαν ζημιές σε έξι ιρανικά πλοία. Μερικούς μήνες μετά έλαβε χώρα η κατάρριψη του επιβατηγού αεροσκάφους της Iran Air.

Κώστας Μαυραγάνης

(με πληροφορίες από Reuters, Associated Press, Deutsche Welle)

Εστάλη στην ΟΔΥΣΣΕΙΑ, 15/6/2019 #ODUSSEIAÂÂ